

LO GERONÉS

SETMANARI DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1	pesseta trimestre
Fora	1'25	id. id.
Estranger	1'50	id. id.
Un número 10 cèntims		

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.º

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari

Any 4.º

Diumenge 28 de Mars de 1897

Núm. 154

SECCIÓ GENERAL

LO REGIONALISME

Y 'LS PERIÓDICHS DE MADRID

Una vegada més la violenta suspensió d' alguns periódichs catalanistas de Barcelona y la privació de publicarsen d' altres, ha vingut á demostrar lo que entenem per companyerisme y per llibertat d' impremta los periódichs madrilenys en general, y dihém en general, perque alguna excepció hem de fer; com, per exemple, la del setmanari *El Nuevo Régimen*. No sols han aplaudit los extrems de rigor usats pel governador civil de Barcelona prevalguentse de la suspensió de les garantías constitucionals en aquella provincia, sino qu' atian contra dits periódichs y contra tota la premsa catalanista les ires governamentals y, regirantse contra la agrupació política que representan, la omplen de dicteris y de insults, la motejan de criminal y, ab notoria mala fé ó inexcusable ignorancia, la califican de separatista y de antipatriótica.

¿No es lícita á Espanya la propaganda per medi de la impremta de totes les idees polítiques? ¿No es lícit criticar los actes dels governants? ¿No 's glorian la major part d' aquells periódichs d' haver contribuít á implantar á Espanya totes les llibertats? ¿Es que á Espanya se pot atacar tot, incloses les institucions fonamentals, y que l' únich inviolable es l' uniformisme, la organizació actual de l' Estat espanyol?

Nosaltres, los regionalistes, los catalanistes, acatém y respectém les institucions fonamentals de l' Estat y de la Societat: combatém l' organizació uniformista del Estat espanyol, organizació exòtica y contraria á totes les glorioses tradicions de la Península Ibérica; combatém lo parlamentarisme imperant, que ha fet á Espanya patrimoni d' una oligarquia de polítics d' ofici; combatém l' industrialisme periodístich, sense altres ideals que 'ls cinch cèntims y que s' atribueix falsament la representació del modo de pensar y dels sentiments del país; combatém la despreocupació que res respecta ni en l' orde moral, ni en l' intel·lectual, ni en lo material; combatém, per fi, la atrofia vergonyosa de l' esperit públich, fruyt de tants desenganys, de tants egoismes, de tant descreiment y de tanta corrupció.

¿Es axó esser anti-patriota? ¿Es axó esser separatista?

Si 'ls organismes polítichs y administratius d' Espanya están podrits y corcats ¿es un crim demanar la seva substitució? ¿es de il·lusos, ni de insensats voler la reconstitució de l' Estat espanyol, y es d' anti-patriotes volerla de conformitat ab les tradicions genuinament espanyoles?

Los insults, la malavolensa, los escarafalls dels periódichs madrilenys, se comprenen bé y tenen la seva explicació. Tot ells viuen del centralisme, del privilegi que aquest representa; tots ells xuclan arrapats á la soca d' aquest Estat unitari, d' aquesta organizació uniformista que nosaltres combatém y estém disposats á combatre ab totes les nostres forces y lluytant tant com poguem ab tots los obstacles que se 'ns oposin.

En bon hora reneguin ells de la llibertat que tenen sempre als llabis; en bon hora tractin de confondre maliciosament la patria espanyola, ab la organizació del Estat espanyol; en bon hora se conjurin tots contra l' *enemich*, lo regionalisme, y, prescindint dels seus odis intestins y de les seves diferencies, s' acoblin pera defensar lo pa de cada die. Nosaltres, á despit d' ells, anirém fent nostre camí: nosaltres dirém al poble; llegim, veyém; aquestos son los que cada die predican llibertat y no la volen pera tots sos conciutadans; aquestos son los que 's diuen patriotes y ne gran als catalans los drets que gosan altres espanyols de regir-se ab les seves lleys, usar la seva llengua y viure segons les seves costums; aquestos son los que demanan desinterés, sacrificis pel bé comú, y no

volen cedir en bé de ningú ni la més petita de las ventatjes que disfrutan, ni lo més insignificant dels privilegis qu' acaparan.

Y 'l poble té prou bon sentit pera discernir. Y 'l poble cridarà ab nosaltres «Visca Catalunya» y execrarà als que 'ns insultan.

JOAQUIM BOTET Y SISÓ.

Notes catalanistes

Los periódichs castellanistes d' aquí y de Madrid estan furiosos contra nosaltres. ¿Y perquè axó? ¿Perquè tanta indignació contra nosaltres que no atentém contra les altes institucions del Estat, que no socavém los fonaments de la societat, que no hem ocasionat cap disturbí del orde públich, que ni sisquera hem *al-sat una partida*? ¿Perquè tanta inquina contra nosaltres que proclamém una doctrina que te son fonament científich, la qual, en tot cas, si 's creu errada, s' ha de combatre ab arguments y no ab cosses?

Perque posém lo dit en la llaga. Perque en les nostres idees no sols hi veuen los amichs de lo existent la veritat, que un die ó altre ha de surar triomfant, sino que, ab l' instint segur que fa coneixer á tothom qui es son veritable enemich, veuen que la realització del programa catalanista porta en si l' acabament de son domini, y, per consegüent, de la satisfacció de ses concupiscencies, l' ensulciament d' aquesta corcada organizació política á quina ombra tant be s' hi está pera explotar impunement al país.

Tota la gent que á costes del poble viu, no té als carlins y republicans la por que té al Catalanisme, y en general al Regionalisme. Tots los vivedors polítichs tenen prou barra y han perdut be prou la vergonya per sapiguere *acomodar á les circumstancies*... quan aquestes los hi permetin viure tant descansadament com ara, y pensen que 'l dia que s' establís la República ó que vingués don Carles—ab lo qual l' organizació política y administrativa no 's diferenciaria de la actual gayre més que ab lo cambi d' alguns noms—fentse republicans ó carlins podrian continuar la seva *labor genuinamente nacional*.

Ab lo Catalanisme, ab lo Regionalisme, la cosa canviaria d' aspecte. Abolerta la centralisació, y ab ella sa consecuencia lógica la immoralitat política y administrativa, trencada la maquinaria burocrática que sols serveix pera posar obstacles á tot avens, á tota iniciativa lloable, quan no per cometre les més odioses arbitrariedades y arruinar á ciutadans honrats, establert lo govern del poble per lo poble, l' administració reduhida á lo que ha d' esser, no hi hauria necessitat de tanta gent inútil que se *sacrifiqués per governar, administrar, investigar, informar, agenciar y... irregularisar*. Per altre part, havent d' esser los empleyats fills de la Regió que 'ls pagués, s' hauria acabat per sempre la exportació de burócrates desde la *meseta central* á les *provincias*, y, per consegüent, se tancaria la menjadora á la llopada que avuy se 'ns menja vius.

Tot axó es lo que 'ls hi coa á n' aquells senyors castellans que están tant enfadats ab nosaltres.

Tota persona sensata qu' observi ab atenció 'ls acontexements d' aquets dies, observará un contrast notable entre l' actitut adoptada per los catalanistes y la que segueixen lo govern de Madrid y 'ls periódichs que li fan de gossos de presa; y al reflexionar sobre aquest contrast, haurá de veure que la rahó está de la nostra part, fins prescindint de les probes substantives que aixó demostran.

Efectivament. Per part del govern s' hi veu una persecució desenfrenada, un abus incalificable del poder, realitzat ab medis qu' ell mateix se doná pera que servissen únicament, segons manifestació propia, pera 'l descobriment dels autors del últim atentat anarquista, y tot axó sense haver proporcionat los perseguits lo més mínim motiu per 'l excusar aytals estemporánies y crudels disposicions; al costat del govern

los periódichs que li servexen d' estira-cordetes, esbravantse contra gent indefensa, insultant, mentint descaradament, enganyant á sos llegidors ab datos falsos contra 'l Catalanisme, ab imputacions calumnioses.

Per l' altre part, los catalanistes presentantse ab la calma, la serenitat y la fermesa qu' acompanyan al qui te rahó, protestant pacíficament, realisant manifestacions públiques, com may se 'n havien vist de tant séries y respectables, valent la pena de citarse 'l dato que, per lo que 's refereix als estudiants, se doná per primera vegada 'l cas, en circumstancias análogues, de no faltar á cap aula, de no promoure cap desorde—com hauria sigut del gust d' algú—mereixent per sa actitut exemplar qu' alguns catedrátichs mostressin en plena classe llurs simpaties per la manifestació y diguessin als estudiants que podien ab tota honra ensenyar la barretina.

Y per més que l' atach contra 'ls catalanistes siga d' aquells qu' excusan qualsevol defensa per part de la víctima, 'ls catalanistes no 's mouhen de sa actitut digna, solsament aprofitan aquesta ocasió per publicar son programa noble y honrat y repartirlo públicament.

Sembla, donchs, que si l' autoritat hagués obrat sols com á salvaguardia del orde públich, si les precaucions adoptades ho haguessin sigut únicament per temor de conmocions populars, al veure que no hi ha tal perill, devian dexarse sense efecte les disposicions previsoras. Mes, la cosa no ha passat axís. La persecució augmenta. Ademés de mantenirse la suspensió dels periódichs catalanistes mes valents, se nega 'l permís per publicar á Barcelona un nou diari catalá, se prohibeix la repartició de fulles impreses... y, en una paraula, estém amenassats de veure refermarse cada die més la persecució, com si 's tractés solsament d' excitarnos, de fernes perdre la paciència.

Fássintse vostés les següents reflexions:

Pensin que 'ls assumptos de Cuba y de Filipines van molt malament per Espanya.

Pensin, ab atenció, en les circumstancias qu' han concorregut en l' alsament de la partida anomenada carlista de Aragó; que 'ls carlins han protestat que se li dongués tal significació política y que tant los directors com tots los individus d' aquest partit están conformes en no promoure cap desorde aré per aré.

Pensin lo extemporani de la persecució contra 'l Catalanisme, les circumstancias de que ve acompanyada que la fan semblar una excitació y l' haver ocorregut immediatament després de haver fracassat lo de la partida.

Pensin qu' en cas d' haverhi trifulques á Espanya, tindria excusa 'l govern que per salvar la *unidad* de la Península abandonés les colonies.

Y després díguim, si en tot aixó no s' hi veu una certa unitat, com si dessota hi hagués una ma oculta... un *filibustero vergonzante*, que diria algú.

Los periódichs castellans diuen que 'ls catalanistes som separatistes.

Ara be, 'l Catalanisme té un programa qu' es ben públich, y en ell no 's proclama pas lo separatisme, sino l' autonomia de Catalunya dintre del Estat espanyol. A eix programa acceptat unánimament per tots los qui 'ns dihém catalanistes, s' han de atehir los que vulguin sapiguer lo que volém. Ell es l' expressió de les nostres actuals aspiracions.

Y no essent separatista 'l nostre programa, mentexen los que califican de separatista al Catalanisme.

Pero, ademés, la insistència ab que se 'ns califica de separatistes als que volém que Catalunya pugui governar lliurement sos interessos propis y exclusius sense necessitat de separarse del Estat espanyol, als que volém que 'l govern d' aquest Estat no estiga, com ara, en mans d' una sola de les nacionalitats que 'l constituheixen, proba que 'ls autors d' aquell calificatiu creuen fermament que 'l Regionalisme no es

